

Sociologisk Forskning 50 år

Med årets sista nummer av *Sociologisk Forskning* publiceras tre refereegranskade artiklar. I den första artikeln – *En aktiemarknad för alla*, författad av Oskar Engdahl – studeras, mot bakgrunden av värdepappersmarknadens dramatiska tillväxt under senare år, framväxten av ett omfattande regleringskomplex som innefattar såväl branschens initiativ till självregleringar som lagstiftarens försök att disciplinera ett växande antal branschaktörer.

I den andra artikeln – *Medierepresentationer av etnicitets- och migrationsrelaterade frågor inom äldreomsorgen i Sverige och Finland*, författad av Sandra Torres, Jonas Lindblom och Camilla Norberg – studeras hur etnicitets- och migrationsfrågor med anknytning till äldreomsorgsfrågor rapporteras i svensk och finsk dagspress. En sådan jämförelse blir intressant eftersom de båda länderna har en snarlik politik för äldreomsorg samtidigt som skillnaderna i invandrings- och flyktingpolitik är betydande.

I den tredje artikeln – *Integration eller illusion – et deviance-perspektiv*, skriven av Shahamak Rezaei och Marco Goli – undersöks invandrades situation på den danska arbetsmarknaden från en annan utgångspunkt än den vanliga inom forskningen. Istället för att söka förklaringen till invandrades högre grad av arbetslöshet i diskriminering eller bristande integration analyserar författarna förhållandena i termer av normavvikelse, och betraktar invandrarna som rationella aktörer snarare än som offer.

Från och med förra numret infördes en separat recensionsavdelning för nya sociologiska doktorsavhandlingar. I detta nummer recenserar två fakultetsopponenter aktuella avhandlingar. I den första recensionen bedömer politie doktor Heidi Mork Lomell, Politihøgskolen i Oslo, Christel Backmans avhandling *Criminal records in Sweden: Regulation and access to criminal records and the use of criminal background checks by employers*, framlagd vid Göteborgs universitet. I den andra recensionen granskar professor Trygve Gulbrandsen, Institutt for samfunnsforskning i Oslo, Gergei Farkas avhandling *Essays on elite networks in Sweden*, framlagd vid Stockholms universitet. Det är, som vi tidigare sagt, vår starka förhoppning att det stora flertalet svenska doktorsavhandlingar i sociologi fortsättningsvis kommer att recenseras i *Sociologisk Forskning*.

Som vanligt innehåller *Sociologisk Forskning* också en gästkrönika, denna gång författad av Gabriele Griffin, professor i Women's Studies vid University of York, och för närvarande gästprofessor vid Mittuniversitetet. I krönikan – *The Compromised Researcher: Issues in Feminist Research Methodologies* – behandlas fenomenet att forskare i vissa lägen kan hamna i situationer där de blir ”komprometterade”. Det handlar dels om problemet med vem som har, eller får ta sig, ”rätten” att tala å vems vägnar, dels om hur forskare kan sättas i förödmjukande situationer av ”forskningsobjekten”.

Sveriges Sociologförbunds krönika är författad av dess vice ordförande, professor Stefan Svallfors. I krönikan ställs en för alla svenska forskare angelägen fråga: Hur påverkas forskningsmiljöerna av den växande politiska betoningen på utvärderingar och bedömningar?

Det svenska sociologiämnetets 50-årsjubileum föranledde den dåvarande redaktionen för *Sociologisk Forskning* att ge ut ett dubbelnummer av tidskriften i form av jubileumsantologin *Sociologi i tiden: Bakgrund, utveckling, framtid* (*Sociologisk Forskning* 1–2, 1997). Nästa år kan svenska sociologer fira ett nytt 50-årsjubileum; det är nu *Sociologisk Forsknings* tur att högtidlighållas. Och det finns goda skäl att göra detta. Som påpekades i 1987 års utvärdering av svensk sociologi har *Sociologisk Forskning* spelat en mycket stor roll i ämnets utveckling. Tidskriften har inte bara förmedlat vetenskapliga resultat, den har också, som utvärderarna påpekade, fyllt en central social funktion genom att ventilerat spänningar inom ämnet och befästa ämnesidentiteten (Allardt, Lysgaard & Sørensen, 1988: 92–94). Det kanske tydligaste exemplet på denna roll är den omfattande så kallade mjukdatadebatten som följde publiceringen av Hans Zetterbergs artikel *Traditioner och möjligheter i nordisk sociologi* (Zetterberg, 1966). Enligt Zetterberg karakteriserades svensk sociologi vid mitten av 1960-talet av en betydande ensidighet. Svensk sociologi var, menade han, en specialisering av en av strömningarna inom nordamerikansk sociologi, nämligen ”hårddata-skolan”. Valet av denna speciella linje hade visserligen, fortsatte Zetterberg, besparat svensk sociologi ”mycken futilitet och irrationalitet”, men lett till en ”metodologisk puritanism” som begränsat ämnets intellektuella spektrum och vitalitet.

Den svenska sociologins 50-årsjubileum markerades i *Sociologisk Forskning* genom ett dubbelnummer i form av en jubileumsantologi (*Sociologisk Forskning*, 1–2, 1997) som på olika sätt speglade sociologiämnetets intellektuella och institutionella historia, från föregångare som Geijer, Törnberg och Steffen, över ämnets etablering i och med Torgny T. Segerstedts professur i Uppsala 1947 och fram till sociologins samtidsutmaningar. *Sociologisk Forsknings* 50-årsjubileum kommer inte att firas med en liknande ambitiös specialutgåva, men jubileet kommer på olika sätt att uppmärksammas under nästa utgivningsår. Redaktionens ambition är att låta äldre forskare, som följt tidskriften under många år, ge sina perspektiv på tidskriften och dess betydelse för svensk sociologi och vi kommer också att vända tillbaka till 1966 års ”mjukdatadebatt” för att spegla ämnets metodologiska utveckling och debatt.

Klas Borell & Roine Johansson

Referenser

- Allardt, E., S. Lysgaard & A. B. Sørensen (1988) *Sociologin i Sverige: Vetenskap, miljö och organisation*. Stockholm: HSFR & UHÄ.
- Zetterberg, H. L. (1966) ”Traditioner och möjligheter i nordisk sociologi”, *Sociologisk Forskning* 3(1): 1–21.